

Kostprijsverlaging is in de varkenshouderij bittere noodzaak om de concurrentie met landen als Spanje en Brazilië voor te blijven. Een van de methodes om een lagere kostprijs te realiseren, met behoud van de vleeskwaliteit, is het werken met het highhealthsysteem. Rekenmodellen moeten de varkenshouderij helpen bij het maken van de juiste keuzes.

Rekenmodellen in de maak voor highhealthbedrijven in de varkenshouderij

Door ir. Izak Vermeij (ASG)

De laatste jaren zijn er in Nederland enkele tientallen bedrijven gestart met SPF of met gerichte uitroeiing van een enkele ziekte. Deze bedrijven zijn daardoor vrij van bepaalde ziektekiemen.

Doordat de varkensstapel gezonder is, realiseert de varkenshouder betere technische en daardoor ook betere economische resultaten (hogere groei, lager voerverbruik, minder uitval en veterinaire kosten).

Er zijn diverse strategieën om ziekten van het bedrijf te halen. Het ontruimen van het bedrijf en vervolgens herbevolken met SPF-dieren is een manier. Een tweede manier is het uitroeien van één of een paar ziekten. Dit gebeurt vaak

door partiële ontvolking gevolgd door repopulatie en een aanvullend vaccinatie en/of medicatieprogramma. Ten derde is er de test-en-verwijdermethode, waarbij dragers van ziekteverwekkers worden opgespoord en verwijderd. Aan de verschillende werkwijzen hangen verschillende prijskaartjes en voor een aantal methoden is een ontheffing nodig van het Ingrenbesluit en/of van de Regeling Varkensleveringen. Welke methode het geschiktst is, hangt onder meer af van de bedrijfssituatie en wat de varkenshouder wil bereiken.

Onderzoek

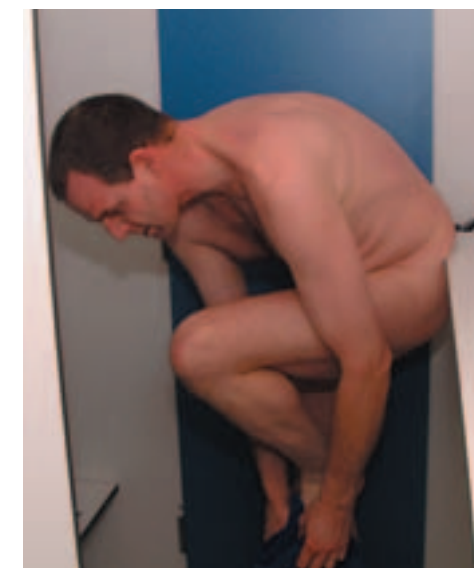
De Animal Sciences Group en de GD doen onderzoek naar de verschillende strategieën om een hoge gezondheidsstatus te bereiken. Onderzoekers koppelen kennis die voorhanden is aan nieuwe informatie, onder meer van boerenbedrijven. Belangrijk is om te weten welke werkwijzen varkenshouders hebben toegepast om tot een hogere gezondheidsstatus te komen, welke resultaten ze nu behalen en of het lukt om vrij te blijven van ziektekiemen. De verzamelde informatie gebruiken onderzoekers om een Gezondheidsmodule in een economisch rekenmodel (BedrijfsWijzer Varkens) te maken. Met die module is straks onder meer de terugverdientijd en de winst van omschakeling naar een hoge gezondheidsstatus te berekenen. Het onderzoek maakt deel uit van het project 'Verbeteren van de gezondheidsstatus in de Nederlandse Varkenshouderij'.

Het berekenen van de terugverdientijd is onderdeel van een project en wordt betaald door de Productschappen Vee, Vlees en Eieren. Verder is het de bedoeling om een methode te ontwerpen die beslissingen ondersteunt, om een eerste aanzet te geven voor het maken van draaiboeken met werkprotocollen en – afhankelijk van voortzetting van de financiering – om highhealthbedrijven te monitoren.

HYGIËNE

Op een SPF-bedrijf worden geen risico's genomen. Douchen en bedrijfskleding dus.

Foto: ASG

Terugverdientijd

Elke strategie gaat gepaard met kosten en/of tijdelijk verlies van opbrengsten, die door betere technische resultaten en een hoger saldo zo snel mogelijk terugverdiend moeten worden. De duur van de terugverdienperiode en de te behalen winst op lange termijn zullen vooral zwaar wegen bij de keuze voor een bepaalde strategie. Verder speelt de mogelijke erosie van de gezondheidsstatus een hoofdrol. Hoe lang is de hoge gezondheidsstatus te handhaven? Met de Gezondheidsmodule is de terugverdientijd te berekenen.

De terugverdientijd hangt af van de verbetering in technische resultaten na omschakeling, de periode dat er geen of minder inkomsten zijn en de investeringen die nodig zijn om een hoge gezondheidsstatus te realiseren en te handhaven. In de berekening is een grafische weergave opgenomen van de terugverdientijd voor een vleesvarkensbedrijf dat ontvolking en herbevolking met SPF-dieren toepast. In de grafiek staat het saldo van het bedrijf voor omschakeling, het saldo van het bedrijf als het omschakelt en het cumulatieve verschil tussen beide.

Eerst stijgt het saldo, omdat er nog wel vleesvarkens worden afgeleverd, maar geen biggen aangekocht hoeven worden en de voerkosten afnemen doordat er steeds minder varkens aanwezig zijn. Wanneer het bedrijf leeg komt, is het cumulatieve saldooverschil maximaal. Vervolgens staan de stallen acht weken leeg en zijn er geen inkomsten. In die periode is het saldo nul. Bij herstart van het bedrijf ontstaat een sterk negatief saldo, omdat de boer biggen en voer aan moet kopen maar het nog maanden duurt voordat hij weer vleesvarkens kan afleveren en er inkomsten komen.

In deze periode daalt het cumulatieve saldo enorm. Vanaf het moment dat er weer vleesvarkens worden geleverd, ligt het saldo van het omschakelingsbedrijf iets hoger dan voor de omschakeling. Vanaf dat moment gaat het

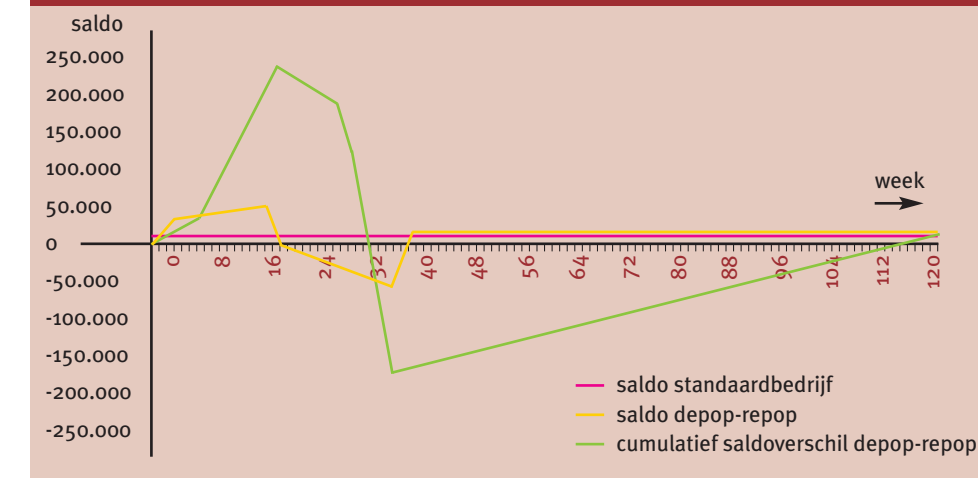
cumulatieve saldo weer stijgen, al duurt het nog een tijd voordat de nullijn wordt doorbroken. Dit gebeurt in het voorbeeld na 122 weken, ofwel na 2,5 jaar (zie grafiek).

Gevoeligheid

De terugverdientijd hangt sterk samen met de gerealiseerde technische resultaten. Zou in het voorbeeld de groei in het SPF-scenario 960 gram per dag zijn en de voederconversie 2,33,

dan is de terugverdientijd bijna 0,5 jaar korter. In het geval van partiële depopulatie en repopulatie (hierbij wordt niet het hele bedrijf ineens, maar afdeling na afdeling leeggedraaid en na acht weken weer herbevolkt) is de terugverdientijd ook 0,5 jaar korter, ondanks dat wordt uitgegaan van lagere technische resultaten (groei 880 gram, voederconversie 2,50). Als het SPF-scenario leidt tot een hogere prijs van de vleesvarkens voor de boer, is de terugverdientijd korter.

Voorbeeld terugverdientijd bij depop-repop

Verschillen tussen varkens houden in standaardsituatie en SPF-scenario

	Standaardsituatie	SPF-scenario
Gem. aanwezige vleesvarkens	3.715	3.731
Groeiensnelheid (g/dag)	775	920
Voederconversie	2,65	2,40
Uitval (%)	3,0	1,5
Aankoopprijs big (€)	41,-	46,-
Kosten gezondheidszorg (€ per afgeleverd vleesvarken)	2,-	1,-

